

технікум, 04.04.2013. - 131 с.

3. Тютюн, алкоголь, наркотики в молодіжному середовищі: вживання, залежність, ефективна профілактика / О.О. Яременко та ін. - К.: Державний інститут проблем сім'ї та молоді, Український ін-т соціальних досліджень, 2005. - Кн. 7. – 196 с.

## МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ЗДОРОВ'Я

**Ю.І. ПАЛІЧУК, Є.В. ГОРАШ, І.В. КРЕЧУН**

*Буковинський державний фінансово-економічний університет,  
Чернівці, Україна*

З кожним роком в Україні простежується зростання смертності через хвороби, професійної захворюваності, збільшення кількості новонароджених з вадами розвитку. Виникає необхідність визначення показників здоров'я, вивчення характеристик і компонентного складу тіла, що дасть змогу виявити об'єктивні та достатньо прості генетично детерміновані морфологічні маркери схильності молодих людей до певних захворювань [8].

Для зниження перинатальної смертності, запобігання захворюваності плода і новонародженого актуальним є вивчення закладки органів, формо- і морфогенезу ембріотопографічних особливостей [3-5]. Від вдалого вибору та поєднання методичних та методологічних засобів залежить вірогідність одержаних результатів досліджень.

Проведене літературне дослідження методів визначення показників здоров'я з метою розробки нових комплексних підходів характеристики здоров'я людини.

Розглянемо методи без яких не можливо визначити основні показники здоров'я.

*Соматоскопія* – зовнішній огляд тіла (трупа) людини або його частин, тобто визначення форми й розмірів тіла, окремих ділянок, їх рельєфу, що набуває особливого значення для визначення типів конституції (соматотипів), а також біологічної зрілості організму. Вивчаючи соматотип користуються індексами, в розробці яких великий вклад в морфологічну науку внесла школа В.Н.Шевкуненко. Конституція людини багато в чому визначає специфіку соматичних захворювань, динаміку росту та розвитку організму [2]. Соматотип як морфологічний прояв конституції є однією з основних характеристик людського організму. Опираючись на знання соматотипу, наявність кореляційних зв'язків можна достеменно прогнозувати темпи дозрівання організму [6, 9].

Статуру визначають за коефіцієнтами соматотипу

$K_1-K_3$  (1-3):  $K_1 = \text{dist. costarum} / \text{dist. spinarum} \times 100$  (1);

$K_2 = \text{висота тулуба (dist. jugulo-pubica)} / \text{тім'яно тім'яно-п'яткова довжина} \times 100$  (2);

$K_3 = \text{dist. spinarum} \times 100 / \text{тім'яно-п'яткова довжина}$  (3).

Плодів з  $K_2 > 100$  можна віднести до астенічної статури (чоловіча форма живота); з  $K_2 = 100$  – до нормостенічної статури (циліндрична форма живота); з  $K_2 < 100$  – до гіперстенічної (жіноча форма живота). Використовують умовний

поділ на доліхоморфний тип будови, якщо  $K_3 < 14,5$ , мезоморфний – при  $K_3 = 14,5-15,5$ , брахіморфний –  $K_3 > 15,5$ .

На підставі вимірювань тім'яно-куприкової довжини та тім'яно-п'яткової довжини за зведеними таблицями Б.М. Пэтена, Б.М. Хватова, Ю.Н. Шаповалова можна визначити вік досліджуваного об'єкта.

Одночасно з соматоскопією можна виконувати антропометрію. [1, 7, 10].

*Антропометрія* – це сукупність методичних прийомів в антропологічному дослідженні. Антропометрія включає в себе вимірювання тіла (соматометрію), скелета (остеометрію) і опис (антропоскопію) тіла в цілому і окремих його частин (розвиток підшкірножирової клітковини, м'язів, форму грудної клітки, спини, живота, кінцівок, вторинних статевих ознак, волосяного покриву та ін.). Здійснюють антропометрію за допомогою спеціальних інструментів (антропометра, ростометра, товстотного і ковзаючого циркулів, циркулів-каліперів, сантиметрової стрічки тощо.). Отримані дані мають велике значення для так званої конституційної діагностики (визначення конституційної схильності і конституційних особливостей перебігу захворювання) і для виявлення антропометричних маркерів ризику.

*Ультразвукове дослідження (УЗД, ехографія, сонографія)* – сучасний, високоінформативний метод дослідження, в основі якого лежить явище відбивання ультразвукових хвиль від межі різних середовищ. Упродовж останнього десятиріччя ультразвукова діагностика витісняє інші методи, пов'язані з опроміненням організму чи з введенням контрастних речовин (барій уротраст, верографін та ін.), що може викликати розвиток алергічних реакцій. У діагностичних приладах використовують ультразвук з частотою 1 МГц і більше, інтенсивністю від 0,005 до 0,25 Вт/см<sup>2</sup> який не спричиняє шкідливого біологічного ефекту. Цей метод дозволяє перинатологам, морфологам визначити гестаційний вік плода, де об'єктами вимірювань є біпаріетальний діаметр, довжина вінцевого шва, довжина стегна, окружність живота, виявити природжені і спадкові аномалії [11].

Аналіз літературних даних показав необхідність підбору відповідного комплексу дослідження із врахуванням переваг і недоліків кожного з них для отримання достовірних наукових результатів критеріїв та показників здоров'я.

### **СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:**

1. Автандилов Г.Г. Медицинская морфометрия. Руководство / Автандилов Г.Г. – М.: Медицина, 1990. – 384 с.
2. Алексина Л.А. Конституция и заболеваемость / Л.А.Алексина, А.И.Лопотко, Л.Б.Рудкевич // Ученые записки. – 2002. – Т. 9, № 1. – С. 9-21.
3. Аряев М.Л. Практична перинатологія / Аряев М.Л., Семененко І.В., Рожковська Н.М. – Київ – Одеса: „Здоров'я», 1999. – 196 с.
4. Круцяк В.М. Значення ембріологічних досліджень на сучасному етапі розвитку морфологічної науки / В.М. Круцяк, В.І. Проняев, Ю.Т. Ахтемійчук // Буков. мед. вісник. –1998. – Т. 2, № 1. – С. 3-7.
5. Лобко П.И. Экспериментально-эмбриологический анализ строения органов и систем / П.И.Лобко // Здравохран. Беларуси. – 1999. – № 9. – С. 19-22.

6. Панасик Т.В. Формирование соматотипа и его связь с ростом организма человека в период первого детства / Т.В. Панасик, С.И. Изаак // Морфология. – 2000. – Т. 118, № 5. – С. 64-67.

7. Изменение показателей длины зародышей в зависимости от их возраста, вида и концентрации фиксаторов / В.И.Проняев, И.У.Свистонюк, Ю.Т.Ахтемийчук [и др.] // Матер. I Міжнар. конгр. з інтегративної антропології. – Тернопіль, 1995. – С. 277–278.

8. Федорців О.Є. Конституційні моменти формування патології дитячого віку / О.Є.Федорців, Л.А.Волянська, Е.І.Бурбела // Перинатология и педиатрия. – 2012ю – Т. 3, № 51. – С. 125-127.

9. Федорчук С.М. Соматотип як генетичний маркер сучасної антропології / С.М. Федорчук // Галицький лікарський вісник. – 2003. – Т. 10, № 4. – С. 85-87.

10. Хватов Б.П. Ранний эмбриогенез человека и млекопитающих: пособие / Б.П.Хватов, Ю.Н. Шаповалов. – Симферополь, 1969. – 183 с.

11. Nata I. Three-dimensional ultrasonographic assessments of fetal development / I.Nata, S.Acki, K.Nata [et al.] // Obstet. Gynecol. – 1998. – V. 91, N. 2. – P. 218-23.

## **ЖИТТЯ БЕЗ ШКІДЛИВИХ ЗВИЧОК**

***О.С. НЕЛЬГА, О.О. БОРИСОВСЬКА***

*ДВНЗ «Національний гірничий університет»,  
Дніпропетровськ, Україна*

Стійка тенденція до погіршення здоров'я молоді – найгостріша проблема сьогодення, і шкідливі звички відносяться до найбільш серйозних проблем суспільства, які торкаються здоров'я.

Часто молодь, перебуваючи під впливом виникаючих стресових ситуацій, не готова до їх подолання. Наслідком такої психоемоційної напруги є виникнення різних форм девіантної (не відповідної загальноприйнятим нормам) поведінки [1].

Шкідливі звички, такі як алкоголізм, тютюнопаління, наркоманія все більше стають нормою життя як молодих людей, так і дорослого покоління в усьому світі. Наслідки зловживання спиртними напоями мають незворотний характер, як для окремої особистості, так і для суспільства в цілому. Винятково великої шкоди завдає алкоголізм.

Особливе занепокоєння викликає вживання алкоголю підлітками та жінками, в тому числі і вагітними жінками, в результаті чого можуть народжуватися діти з різними відхиленнями. Для нашої країни профілактика алкоголізму особливо актуальна, тому що рівень алкоголізації суспільства досяг небувалого розмаху. Негативне ставлення суспільства до жінок, що п'ють, сьогодні змінилося на толерантне: за радянські часи неможливо було побачити жінку в пивних барах, або з пляшкою в руці на вулиці, а сьогодні це звичне явище. З пляшкою пива сьогодні дитина може йти до школи, і ніхто з дорослих не зверне на це увагу. Суспільство дізналося, що таке пивний алкоголізм, у психіатричні лікарні все більше потрапляє жінок і дітей з пивною алкогольною залежністю.